

Sygn. akt I CSK 1949/22

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku B. S.
z udziałem T. [...] spółki akcyjnej z siedzibą w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w N.
z dnia 29 czerwca 2021 r., sygn. akt III Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w N. orzekając na skutek apelacji uczestnika T. [...] spółki akcyjnej w K. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Z. z dnia 5 lutego 2020 r. w ten sposób, że oddalił wniosek B. S. o ustanowienie służebności przesyłu, uwzględniając zarzut przedsiębiorcy przesyłowego nabycia na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu przez zasiedzenie.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawcę.

We wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania skarżący powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie zachodzi potrzeba wykładni art. 305² k.c. w zw. z art. 292 w zw. z art. 172 k.c. i z art. 176 k.c. w zakresie zasiedzenia służebności przesyłu oraz służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, budzących poważne wątpliwości. Zapadają bowiem w tej materii odmienne orzeczenia sądów pierwszej i drugiej instancji, a kwestia dopuszczalności zasiedzenia służebności przesyłu jest otwarta w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego.

Uczestnik w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez

skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z 28 marca 2007 r., II CSK 84/04, niepubl.).

Skarżący nie zrealizował tych wymogów, w lakonicznym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przedstawił bowiem argumentacji jurydycznej wspartej poglądami orzecznictwa i doktryny wykazującej istnienie wątpliwości wykładniczych i rozbieżności w orzecznictwie. Pominął, że Sąd Najwyższy badając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie może poszukiwać jego uzasadnienia w innych elementach kreatywnych skargi, a badanie podstaw skargi na etapie przedsądu jest niedopuszczalne (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., i z 15 marca 2019 r., IV CSK 376/18, niepubl.). Nie wykazał zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa.

Ponadto, w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie, zarówno na tle art. 33 dekretu z dnia 11 października 1946 r. – Prawo rzeczowe (Dz.U. Nr 57, poz. 319) jak i kodeksu cywilnego, dopuszczano możliwość istnienia służebności przesyłu, jako służebności gruntowej, pozwalającej na korzystanie ze znajdujących się na nieruchomości urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorcę wykorzystującego je w swojej działalności gospodarczej (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 31 grudnia 1962r., II CR 1006/62, OSPiKA 1964, poz. 91, uchwały Sądu Najwyższego z 3 czerwca 1965r., III CO 34/65, OSNC 1966, nr 7-8, poz. 109, z 17 stycznia 2003r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142, i z 7 października 2008r., III CZP 89/08, Biuletyn SN 2008, nr 10, s. 8). Potwierdzenie w orzecznictwie możliwości umownego i sądowego ustanowienia tego rodzaju służebności, pozwala ubiegać się o stwierdzenie jej zasiedzenia na podstawie art. 292 k.c. Stwierdził to dodatkowo Sąd Najwyższy po wprowadzeniu do kodeksu cywilnego konstrukcji prawnej służebności przesyłu, wyjaśniając że przed uregulowaniem w kodeksie cywilnym tej służebności (art. 305¹ – 305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w

drodze zasiedzenia służebności, odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. Okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹ - 305⁴ k.c. podlega natomiast doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (zob. m.in. uchwały Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, OSNC 2014, nr 2, poz. 11, z 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139, z 6 czerwca 2014 r., III CZP 107/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 29 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 12 września 2018 r., II CSK 876/16, niepubl.).

Z kolei istota wątpliwości konstytucyjnych skarżącego dotyczących wyżej przytoczonego ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego nie została w żaden sposób sprecyzowana, a uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera się w tym zakresie na dość ogólnikowych stwierdzeniach.

Zawisłe w Trybunale Konstytucyjnym sprawy P 10/16 i P 7/17 – w których akcentuje się krytyczne w stosunku do wypracowanej w orzecznictwie Sądu Najwyższego koncepcji stanowisko, nie zostały zakończone orzeczeniem podważającym konstytucyjność tego rozwiązania (zob. w tym kontekście postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lutego 2015 r., II CSK 310/14, niepubl., z 25 maja 2016 r., V CSK 547/15, niepubl., z 18 stycznia 2017 r., V CSK 159/16, niepubl., z 2 marca 2017 r., V CSK 356/16, niepubl., z 24 sierpnia 2018 r., II CSK 190/18, niepubl., i z 5 listopada 2021 r., II CSKP 118/21, niepubl.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., oraz § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst. jedn: Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

[as]

